

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Bizonyításfelvétel

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2024 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Bizonyításfelvétel

Skócia

1 A bizonyítási teher**1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?**

A skóciai polgári ügyekben a bizonyítás szabálya a körülmények mérlegelésén alapul, és a bizonyítási teher arra a félre hárul, aki arra törekszik, hogy egy adott kérdésben számára kedvező döntés szülessen. Ehhez e félnek elegendő bizonyítékot kell benyújtania érvelésének alátámasztására. Ha a bizonyítékot egy olyan kérdés tekintetében nyújtották be, amely a szóban forgó esetben finom mérlegelést tesz szükségessé, akkor az ügyében erre hivatkozó fél számára kedvezőtlen döntés is születhet ebben a kérdésben.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Vannak bizonyos körülmények, amikor egy adott kérdésre vonatkozó bizonyítási kötelezettség az egyik félre hárul, de ennek a félnek nem kell minden vagy akár bármely közvetlen bizonyítékot benyújtania annak alátámasztására. Négy fő eset áll fenn, amikor ez felmerül:

- i. ha a vélelem valamely fél javára áll fenn
- ii. amikor a kérdést a bíróság hivatalból figyelembe veszi, vagyis a vitatott pontok olyan kérdések, amelyek kétségtelenül pontos források alapján azonnal eldönthetők
- iii. amikor a felek között az ügy már ítélt dolognak tekinthető, vagyis a már elbírált ügy újbóli elbírálásának megakadályozása
- iv. amikor a kérdést a másik fél hivatalosan elismeri az eljárás elején.

A vélelmeknek 3 általános kategóriája van.

Ezek a következők:

megdönthetetlen törvényi vélelmek – ezek a jog rögzített alapelvei, amelyeket nem lehet „megdönteni” vagy ellenkező bizonyítékokkal vitatni.

megdönthető törvényi vélelmek – ezeket olyan bizonyítékokkal lehet cáfolni, amelyek azt mutatják, hogy az adott esetben nem biztonságos egy adott következtetést pusztán egy adott tény alapján levonni. Mindazonáltal, ha nem nyújtanak be vélelmet megdöntő bizonyítékokat, valószínűleg ezt a következtetést vonják le.

megdönthető tényfeltevések – ezek az egyedi eseteknek a közös emberi tapasztalatokból származó tényeiből fakadnak. A tényfeltevések megdönthető vélelmét illetően az A tény általában B tényt jelent, de mivel ez nem mindig így van, a bíróság figyelembe veszi a vélelem megdöntésére alkalmas bizonyítékokat.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

Nincsenek olyan jogi szabályok, amelyek az adott bizonyíték „súlyát” szabályoznák, ez a bíró és az esküdtszék feladata. Az adott kérdésben a bizonyítási terhet viselő félnek meg kell győznie a bíróságot arról, hogy az ő ténymegállapítása valószínűbb, mint az ellenérdekű felek ténymegállapításai.

2 A bizonyításfelvétel**2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?**

A bíró hivatalból nem folytathat vizsgálatot egy ügyben, nem idézhet be tanúkat, vagy nem hallgathatja meg őket zártkörűen. Valahányszor az ügy bizonyításra szorul, a bíró meghallgatja a feleket az általuk benyújtani kívánt bizonyítékokról, majd határozatot hoz az ügyben.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

Általánosságban elmondható, hogy miután a felek benyújtották írásbeli beadványaikat, a bíróságtól kérhetik tárgyalás kitűzését a bizonyítási eljárás lefolytatásához. A bizonyítási eljárás során a felek bemutatják a bírónak azokat a bizonyítékokat, amelyeket az ügyük bizonyításához be kívánnak nyújtani.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

Olyan esetekben, amikor a bíróság úgy határoz, hogy egy bizonyos bizonyíték elfogadhatatlan.

A bizonyíték elfogadhatóságához annak két követelménynek kell megfelelnie. Relevánsnak kell lennie, és meg kell felelnie a bizonyítékokra vonatkozó kötelező szabályoknak.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

Háromféle tárgyalás létezik, amelyek keretében az ügy érdemében bizonyítékokat lehet benyújtani. Ezek a bizonyítási eljárás, a döntéshozatal előtti bizonyítási eljárás és az esküdtszéki tárgyalások. A döntéshozatal előtti bizonyítási eljárásra abban az esetben kerül sor, amikor a bíróság szükségesnek tartja mindkét fél bizonyítékának meghallgatását, mielőtt bármilyen olyan jogi kérdésben döntést hozna, amelyet az ügyben való végső döntéshozatal érdekében vélhetően meg kell válaszolnia. A bizonyítékok benyújtására szolgáló majdnem minden tárgyalás bizonyítási eljárás vagy döntéshozatal előtti bizonyítási eljárás, és csak nagyon ritkán kerül sor esküdtszéki tárgyalásra. Az esküdtszéki tárgyalások csak a legfelsőbb bíróságon (Court of Session) érhetők el bizonyos típusú keresetek esetén, valamint a személyi sérülések ügyében eljáró különös bíróság (Sheriff Personal Injury Court) előtt.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A bizonyítékokat általában három módon szerzik be: szóbeli, tárgyi és okirati tanúbizonyítékok útján.

A szóbeli bizonyítékok a hallomáson alapuló bizonyítékokat foglalják magukban, amikor a tanú egyszerűen elmondja, amit valaki látott vagy hallott.

Amennyire lehetséges, az a gyakorlat, hogy a vallomástétel érdekében a tanúk jelen vannak a bíróságon, hogy kihallgathassák és kikérdezhessék őket.

A tárgyi bizonyíték valami kézzelfogható és fizikai dolog, amelyet „tárgyi formában” kell benyújtani. Általában legalább egy tanúnak beszélnie kell a bizonyíték tekintetében annak elfogadhatósága érdekében.

Az okirati bizonyítékok lehetnek írásbeli, nyomtatott vagy más megbízható módon, például szalagon, videofelvételen, CD-n vagy elektronikus úton rögzített bizonyítékok, és ezeket tárgyi formában is be kell nyújtani. A szakértők rendszerint kötelesek megjelenni a bíróságon, hogy vallomást tegyenek, például a tárgyi formában benyújtott jelentés alátámasztására.

Az írásbeli bizonyítékokat, például a nyilatkozatokat rendszerint engedélyezik és elfogadják bizonyítékként a polgári eljárások során. A szakértők általában megjelennék a bíróságon, hogy véleményét nyilvánítsanak az eljárás során. Sok esetben szakértő nyilatkozik a tárgyi formában benyújtott jelentés alátámasztása érdekében.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

Általános szabály, hogy az ügyben a legjobb bizonyítékot kell bemutatni. Skóciában nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a tanú szóbeli tanúvallomásának, mint a bizonyítékok más formáinak, mivel a tanú első kézből képes beszámolni a bíróságnak a látottakról vagy hallottakról.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Írásbeli dokumentum szükséges bizonyos körülmények között. Például a földterülettel kapcsolatos szerződés megkötése esetén, az olyan vagyongazdálkodási megállapodásnál, amelyben egy személy egyedüli vagyongazdálkodóként vallja magát a saját tulajdonában álló vagy más általa megszerezhető vagyontekintetében, vagy bármilyen végrendelet, vagyongazdálkodásra vonatkozó végintézkedés vagy kiegészítő rendelkezés esetén.

Azokban az esetekben is, amikor okirati bizonyítékokra kell támaszkodni, a dokumentum eredeti példányát be kell mutatni, kivéve, ha a felek elfogadják vagy az eredeti irat másolatát, vagy azt, amelyet a másolat készítője hiteles másolatként hitelesített.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Általánosságban elmondható, hogy minden beidézett tanúnak tanúvallomást kell tennie.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

Azokban az esetekben, amikor a tanúk kiváltságot élveznek a kérdések megválaszolásával kapcsolatban, például a jogi tanácsadó és az ügyfele közötti kommunikáció esetén. A skót törvényekben van egy olyan általános szabály is, miszerint senki sem kényszeríthető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen. A tanú jogosult megtagadni a kérdés megválaszolását, ha az igaz válasz bűncselekmény vagy házasságtörés elismeréséhez vezethet, mivel a valótlan állítás hamis tanúzás vádjával járhat.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Ha egy személy megtagadja a vallomástételt, akkor bírósággal szembeni jogsértés vádja mellett vallomástételre kényszeríthető. A tanú korábbi nyilatkozata is benyújtható bizonyítékként, ha később megtagadja a vallomástételt.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

Nem. A sérülékeny tanúkról szóló 2004. évi (skót) törvény eltörölte a tanúk „megfelelőségi tesztjét” a büntetőeljárásokban és a polgári eljárásokban, így a bizonyítékok nem elfogadhatatlanok kizárólag arra hivatkozással, hogy a tanú nem érti az igazmondás kötelezettségét, valamint az igazság és a hazugság közötti különbséget. A bírónak vagy az esküdtészeknek kell eldöntenie, hogy a tanúvallomás megbízható és hiteles-e az ügyben benyújtott összes bizonyíték fényében.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A bíró feladata annak biztosítása, hogy a tanúkat vallomástételük során a felek tisztességesen hallgassák ki. A bírónak is pártatlanul kell eljárnia. A bíró kérdéseket is feltehet, például a tisztázatlan kérdések tisztázása vagy egy másik relevánsnak tűnő vizsgálati vonal megnyitása érdekében. A felek feladata, hogy tanúikat egymás után kihallgassák, akiket ezután egymás után kikérdezhet a másik fél vagy felek.

A sérülékeny tanúkról szóló 2004. évi (skót) törvény értelmében (a törvényben meghatározott) sérülékeny tanúk különleges intézkedések meghozatalát kérhetik (pl. élő televíziós összeköttetés, képernyő, támogató), hogy segítsék őket a tanúvallomás megtételében. A gyermekekről szóló 1995. évi (skót) törvény alapján indított egyes eljárásokban a tanúvallomás élő televíziós összeköttetésen keresztül is megtehető.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethezatalal kapcsolatban?

A bíróság mérlegelési jogkörrel rendelkezik, hogy az igazságszolgáltatás érdekeinek elsődleges célkitűzése alapján kizárja-e azokat a bizonyítékokat, amelyeket nem megfelelően szereztek meg.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Ha egy polgári ügyben részt vevő fél nyilatkozatot tesz, akkor a bíróság ezt figyelembe veszi az esetleges egyéb bizonyítékokkal együtt, amikor az ügyben döntést hoz.

Utolsó frissítés: 09/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.